

Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne
Gore - Direktorat za vanredne situacije

KAKO SPRIJEČITI ŠUMSKE POŽARE

Vrste šumskih požara

Prizemni površinski požari

- Oni su najčešći požari, koji se šire sagorijevanjem zeljastih teliha i grmlja bez utjecaja odraslih stabala.

Požar krošnje drveta

- To su vatre koje se kreću od vrha do vrha, potisnute vjetrom koji je jači u krošnjama drveća nego na nivou tla.

Podzemni požari

- Ovi se požari mogu proširiti podzemljem kroz postojeće organske materijale poput korijena ili treseta. Oni su spori, napredovanje požara je lagano ali i vrlo opasno ako se prošire neotkriveni.

Šumski požari mogu biti izazvani prirodnim pojavama, poput udara groma (najrjeđi uzročnik), a može ih izazvati i čovjek:

- slučajno (kratak spoj, pregrijane mašine, varnice tokom radova i sl.);
- nemamernim paljenjem (čišćenje livada paljenjem, neodgovorno ponašanje na izletištima i bacanje zapaljivih materija);
- podmetanjem – kada čovjek namjerno izazove požar;
- loženjem vatre i ostavljanjem zapaljivih materija na mjestima na kojima postoji povećana opasnost od izbijanja požara (u parkovima, putnim pojasevima i na drugim mjestima na kojima postoji trava, lišće i drugi lako zapaljivi materijali) što je izričito zabranjeno Zakonom o zaštiti i spašavanju.

Uzroci šumskih požara

Predviđene kazne

Ko zapali šumu namjerno ili iz nehata čini krivično djelo kažnivo zakonom. Krivičnim zakonikom CG (čl. 327) predviđena je kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora za lice koje požarom ili drugom opasnom radnjom izaziva opasnost po ljudski život, tijelo ili imovinu čija vrijednost prelazi iznos od 20.000 eura.

U slučajevima kada su djeca uzrokovači požara odgovornost prelazi na roditelje odnosno staratelje.

Za izazivanje požara iz nehata slijedi kazna i do tri godine zatvora. Čovjek je u 95 odsto slučajeva izazivač šumskih požara u Crnoj Gori. Čak 65, 4 odsto požara u posljednjih 20 godina izazvano je ljudskom nepažnjom.

U posljednjih 15 godina evidentirano je više od 1500 većih šumskih požara.

Direktna šteta od požara izražava se u gubitku drvne mase.

Tokom posljednjih deceniju i po u Crnoj Gori je oštećeno ili uništeno 1.300.000 kubika drvne mase.

Osim direktnih, požari čine i indirektne štete koje dovode do umanjenja ili potpunog prestanka ekoloških, socijalnih i ekonomskih funkcija šuma. Indirektne štete su povezane i sa erozijom zemljišta, čijim se spiranjem stvaraju pusti pejzaži na kojima se vegetacija ne može obnoviti.

Sprječite požar!

- ne bacate upaljene cigarete i ne spaljujete travu, nisko rastinje i smeće na otvorenom prostoru;
- ne palite roštilj na otvorenom u blizini šuma, suve trave, grana i sl.;
- izbjegavate radove na otvorenom koji bi mogli da izazovu požar;
- ne ostavljate smeće u šumi zbog mogućnosti samozapaljenja;
- vodite računa o upotrebi otvorenog plamena i zabrane pušenja prilikom obavljanja žetvenih radova;
- poštujete naredbe nadležnih organa u vezi sa zabranom loženja vatre na otvorenom prostoru u vrijeme pojačane požarne opasnosti;
- poštujete znake zabrane pristupa oblastima velike požarne opasnosti.

- Pristupite gašenju početnog požara jedino ako ste se uvjerili da tim postupkom ne ugrožavate ni svoj ni tudi život.
- Požaru pridite tek onda kada su vatrogasni aparati ili druga oprema za gašenje spremni za trenutno djelovanje. Obavezno zaštitite sve otkrivene djelove tijela.
- Gasite u pognutom položaju na tri koraka od požara.
- Izbjegavajte udisanje produkata sagorijevanja jer su oni veoma otrovni i u većini slučajeva izazivaju gušenje ili trovanje.
- Na otvorenom prostoru požar gasite niz vjetar. Velike požare ne pokušavajte gasiti već potražite bezbjedan izlaz iz opožarenog prostora;

Ukoliko primijetite dim ili vatru u vašoj blizini ili su ugroženi životi ne čekajte pozovite brojeve nadležnih službi

112

Direktorat za vanredne situacije MUP-a

122

Policija

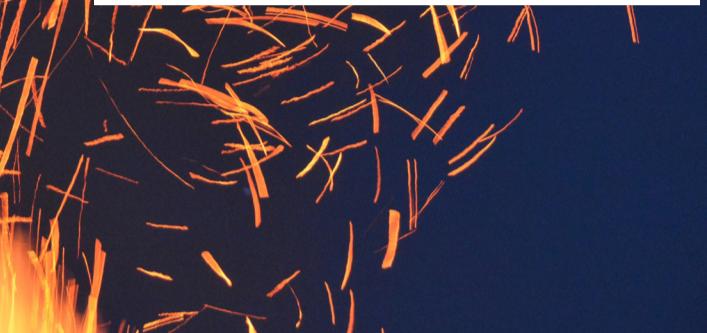
123

Opštinske službe zaštite i spašavanja

124

Hitna medicinska pomoć

Uticaji na širenje požara

Uticaj vegetacije

- Širenje šumskog požara zavisi o sadržaju vlage u biljnom materijalu i njegovoj strukturi. Dakle, kako se biljni materijali različito ponašaju prema vatri, vegetacijski sastav i struktura šume pozitivno će ili negativno utjecati na širenje požara.

Uticaj topografije

- Kada se vatra kreće uzbrdo, nagib prema gore favorizuje napredovanje vatre povećavajući brzinu širenja vatre. Ako se, pak, vatra kreće nizbrdo, padina usporava svoju brzinu.

Uticaj meteorologije

- Smjer i brzina vjetra utječu na širenje vatre, čineći je bržom ako je vjetar u vatri u istom smjeru ili ga usporite ako vjetar ide protiv smjera napredovanja vatre. Vjerovatnoća širenja požara raste s visokim temperaturama, zbog toga su ljeta periodi od najveće opasnosti i to je period kada se dogodi većina požara.

Reagovanje u slučaju šumskog požara ukoliko uočite požar:

- nazovite odmah brojeve 112 ili 123 i pružite jasne informacije o svojoj lokaciji, kao i o tačnoj lokaciji požara;
- opишite kakva je vegetacija zahvaćena požarom;
- ukažite ako u blizini postoje skladišta opasnih materijala;
- ukoliko ste u mogućnosti, ukažite na pravac širenja požara i ne prekidajte vezu dok ne date sve potrebne informacije.

Pozovite nadležne službe

Bezbjednost prije svega

- pronađite bezbjedan način da se udaljite od samog požara – pješčani, kolski i asfaltni put, kao i vodotok predstavljaju bezbjednije rute za kretanje;
- lezite na površinu bez vegetacije koju bi mogao zahvatiti požar, dim se kreće navise tako da u toj poziciji sprečavate trovanje štetnim i opasnim gasovima;
- ako ste u poziciji da ste usred požara i da nemate izbora, probajte proći kroz vatu koja je manjeg obima i intenziteta da biste se domogli teritorije na kojoj je požar već prošao. To je relativno sigurnija teritorija, ali zapamtite postupite tako jedino u slučaju da nemate drugog izbora;
- ako ste u prolazu, ne zaustavljajte se automobilom, mogli biste ometati spasilačke akcije i komunikaciju koji su od ključnog značaja za zaštitu i spašavanje u slučaju požara.

- Ukoliko se vaša kuća nalazi unutar ili u blizini šume, nastojte da:
- ostanite pribrani i održavajte dvorište – uklanjajte suvo lišće i grane, ne dozvolite da grane dodiruju zidove kuće, niti krovove i balkone. U prečniku od 20 metara oko kuće uklonite zapaljive materije;
- obezbijedite česme sa dotokom vode i crijevo za vodu dovoljne dužine da pokrije oblast koju želite da zaštite, kao i rezervoare sa vodom i neelektričnu pumpu za vodu. Ukoliko se požar širi prema vašoj kući:
- zatvorite sve dovode za gas ili gorivo u blizini objekata;
- omogućite prolaz vatrogasnim vozilima;
- upalite svjetla unutra ili napolju kako bi se povećala vidljivost kroz dim, ukoliko je vidljivost smanjena.

Smanjite efekat požara

Postoje dvije metode suzbijanja šumskog požara: Indirektni i Direktni napad. Hoće li se jedna metoda koristiti ili druga, zavisiće od raznih okolnosti, ali nivo intenziteta, brzine širenja i vrsta dostupne opreme za početni napad odrediće izbor metode gašenja.

Direktni napad na požar

Metoda kojom se vatra napada neposredno uz materijal koji gori. Da biste koristili ovu metodu, intenzitet mora biti dovoljno nizak da omogući vatrogascima da se približe rubu vatre.

Indirektni napad na požar

U ovom načinu napada, materijal se odvaja od putanje vatre koja se približava. Ova tehnika se obično primjenjuje na požarima visokog intenziteta gdje vatrogasci ne mogu pristupiti prednjem dijelu vatre zbog vrućine i / ili dima. Primjer bi bila upotreba linije za rezanje teške opreme i omogućavanje da vatra izgori do prekida bez da izgori.

Metode suzbijanja

„Ovaj dokument je izradila NVO „Župa u srcu“ u projektu „Spremni da reagujemo na požar“ koji je podržalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore preko Direktorata za vanredne situacije.

Za sadržaj dokumenta odgovorna je NVO „Župa u srcu“ i on ne odražava nužno zvanične stavove ovog Ministarstva.“